

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Učinci uvođenja eura na hrvatsko gospodarstvo

Boris Vujčić, guverner
Zagreb, 6. lipnja 2023.

Pregled

Postupak uvođenja eura – pogled unatrag

Učinci uvođenja eura na hrvatsko gospodarstvo

Postupak uvođenja eura – pogled unatrag

Proces uvođenja eura bio je zahtjevniji nego u slučaju država koje su ga započele prije svjetske financijske krize

KORACI DO UVOĐENJA EURA	HRVATSKA	DRŽAVE KOJE SU U ERM II UŠLE PRIJE 2008.
Izlazak iz EDP-a prije početka pregovora o ulasku u ERM II	DA	NE
Uklanjanje prekomjernih makro-neravnoteža prije početka pregovora o ulasku u ERM II	DA	NE (neravnoteže se nisu nadzirale)
Provedba specifičnih reformskih mjera prije ulaska u ERM II	DA	NE
Ulazak u bankovnu uniju najkasnije u trenutku ulaska u ERM II	DA	NE (bankovna unija nije postojala)
Ulazak u ERM II	DA	DA
Provedba specifičnih reformskih mjera nakon ulaska u ERM II	DA	NE
Zadovoljavanje kriterija konvergencije	DA	DA
Odluka Vijeća EU-a o uvođenju eura	DA	DA

Operativni prelazak na novu valutu proveden je vrlo uspješno ...

- Svi dionici – nefinancijska poduzeća, kreditne i financijske institucije, subjekti iz javnog sektora – pridonijeli su uspjehu projekta:
 - sudjelovali su u **aktivnostima vezanima uz prilagodbu gospodarstva i financijskog sustava**
 - sudjelovali su u **aktivnostima vezanima uz (pred)opskrbu i zamjenu gotovog novca**
 - u razdoblju dvojnog optjecaja trgovci i pružatelji usluga bili su dodatan kanal za zamjenu novčanica i kovanica kuna za eure
 - proveli su **prilagodbu svojih IT sustava**
 - bili su dužni **uskladiti se s obvezom dvojnog iskazivanja**

... unatoč velikoj složenosti tog postupka

Predopskrba

- Za potrebe predopskrbe s bankama zaključeno 93 ugovora i aneksa ugovora, te im je dostavljeno gotovog novca eura u vrijednosti od 1,3 milijarde eura
- Do 31. prosinca 2022. banke su od HNB-a preuzele oko **388 milijuna** komada eurokovanica i oko **62 milijuna** komada euronovčanica

Prilagodba bankomata

- 2/3 bankomata već je 1. siječnja 2023. isplaćivalo eure
- do 15. siječnja 2023. svi bankomati u RH (oko 4.000) bili su osposobljeni za isplatu novčanica eura

Povlačenje kuna iz optjecaja

- Do sredine svibnja 2023. iz optjecaja je povučeno gotovo **700 milijuna komada** kovanica kuna, čija ukupna težina premašuje 4.000 tona; do isteka razdoblja zamjene iz optjecaja bi se moglo povući ukupno **1,1 milijarda komada** kovanica kuna

Konverzija kredita i depozita

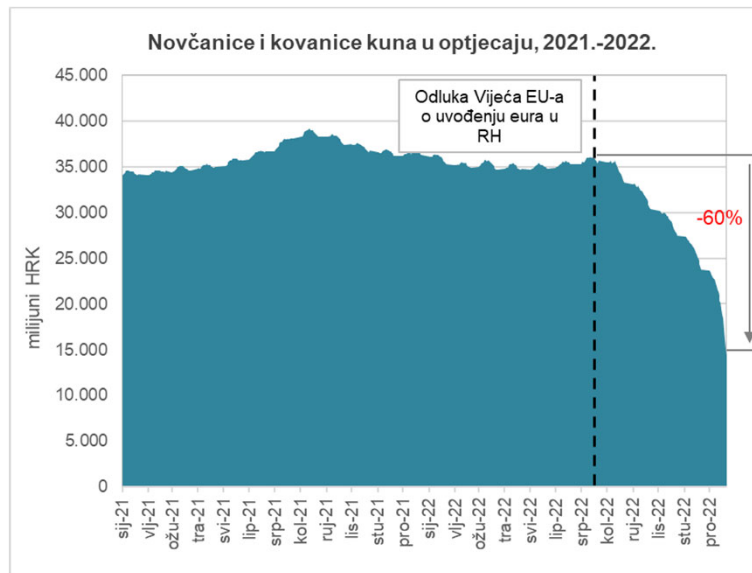
- Na dan uvođenja eura u cijelosti je provedena konverzija svih kunskih kredita i depozita nominiranih u kunama

Edukacija

- Tijekom 2022. HNB je educirao **6.713** zaposlenika banaka, Hrvatske pošte, Fine, mjenjačnica i društava za obradu i prijevoz gotovog novca i provjerio **374** uređaja za obradu gotovog novca

Važan doprinos uspješnom prelasku na euro dali su i građani

Građani su u skladu s našim preporukama viškove gotovog novca unaprijed pohranjivali na račune u bankama ...

Izvor: HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

... te su se unaprijed opskrbili početnim paketima kovanica eura

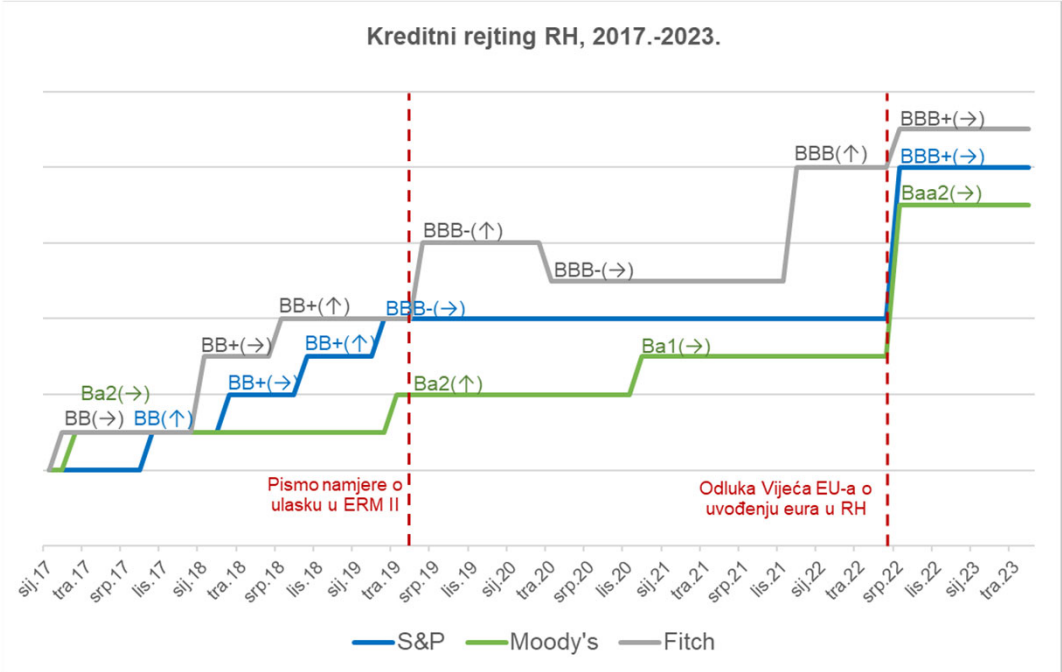
- Gotovo **900.000** početnih paketa kovanica prodano je građanima tijekom prosinca 2022.

... čime je olakšano gotovinsko poslovanje u maloprodaji tijekom razdoblja dvojnog optjecaja

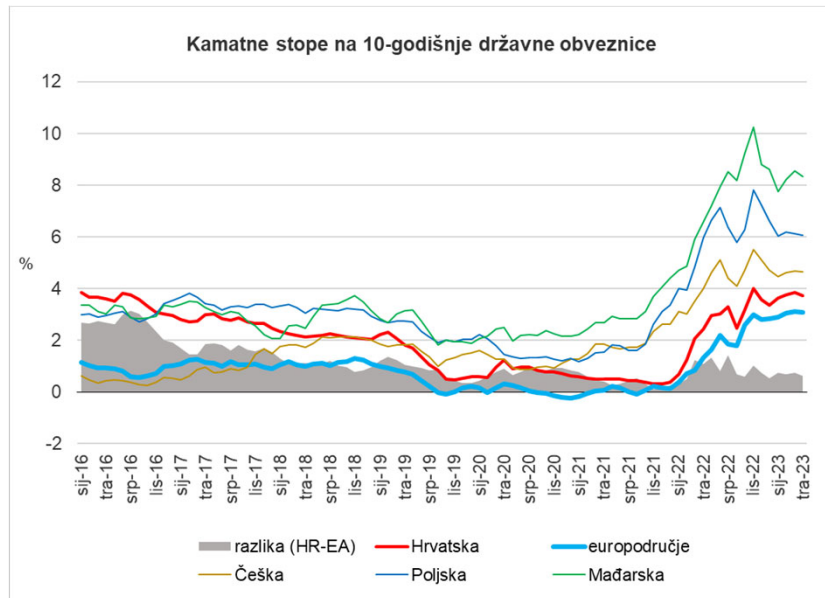
Učinci uvođenja eura na hrvatsko gospodarstvo

Zahvaljujući uvođenju eura Hrvatska je dosegla najviši kreditni rejting u povijesti

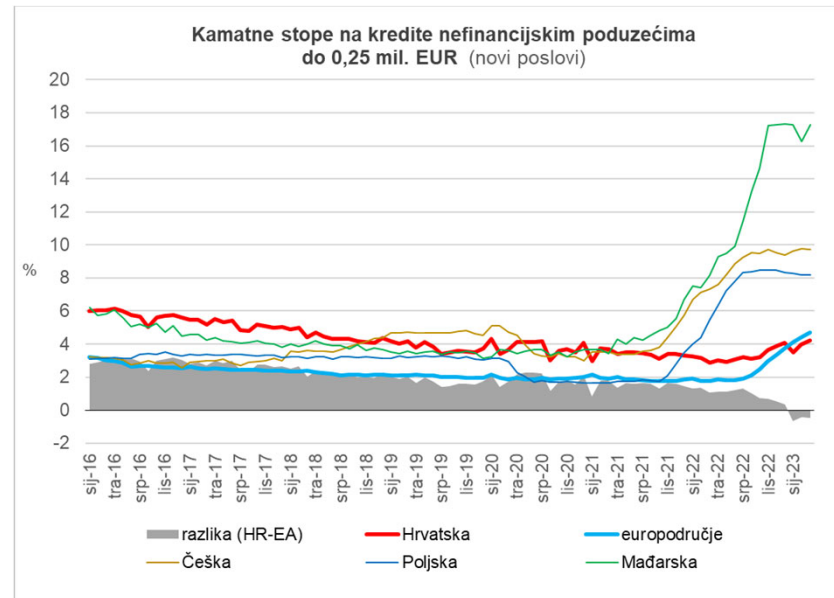

Izvor: HNB

Pozitivne učinke pridruživanja europodručju počeli smo osjećati i prije službenog prelaska na euro: smanjenje kamatnih stopa

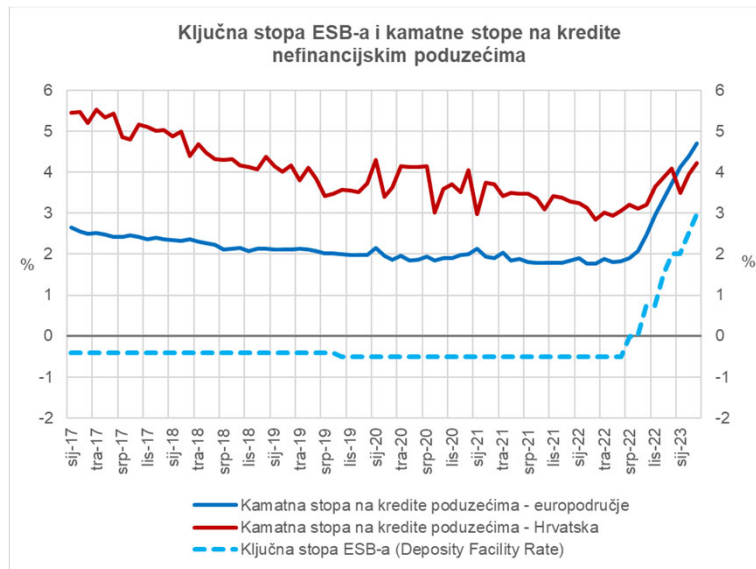
Izvor: Eurostat

Izvor: ESB

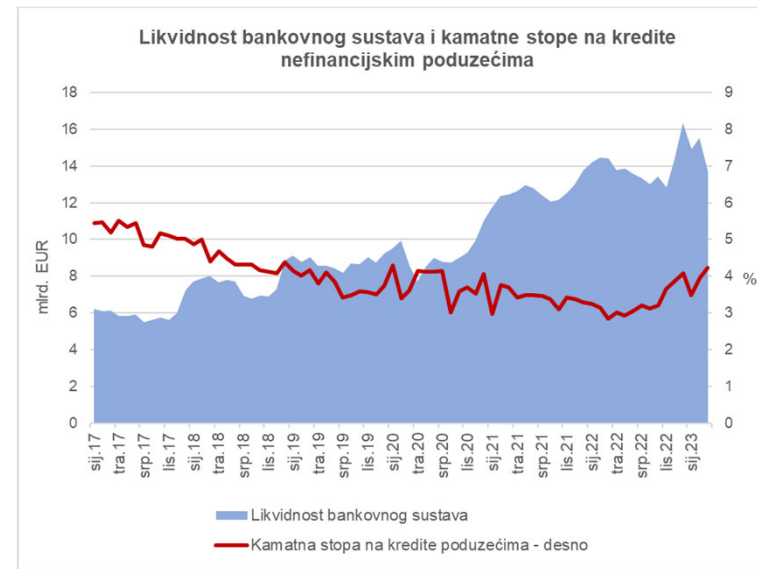
Prijenos restriktivnije monetarne politike ESB-a na kamatne stope sporiji je nego u ostatku europodručja

Kamatne stope na kredite poduzećima po prvi su put u povijesti niže u Hrvatskoj nego u europodručju ...

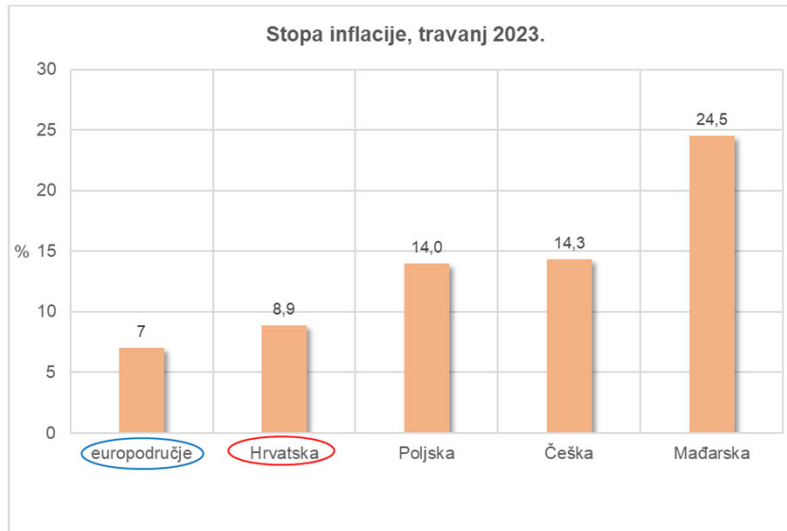
Izvor: ESB

... što je posljedica iznimno visokog viška likvidnosti u hrvatskom bankovnom sustavu

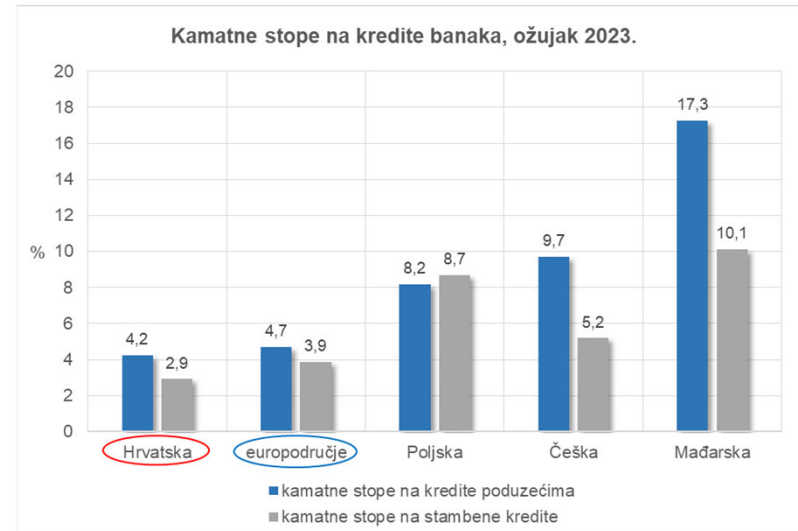

Izvor: HNB

Hrvatska bilježi nižu inflaciju i niže kamatne stope nego države članice izvan europodručja

Izvor: Eurostat

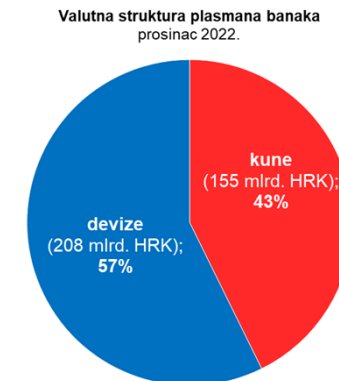
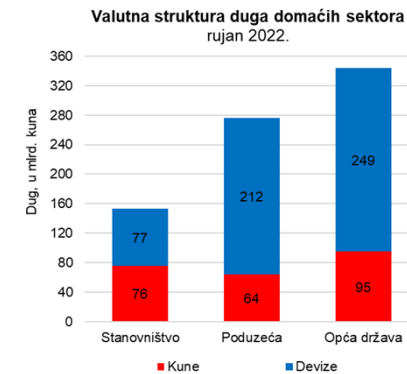

Izvor: ESB

Osim povoljnijih uvjeta zaduživanja, članstvo u europodručju Hrvatskoj je donijelo niže rizike i veću otpornost na krize

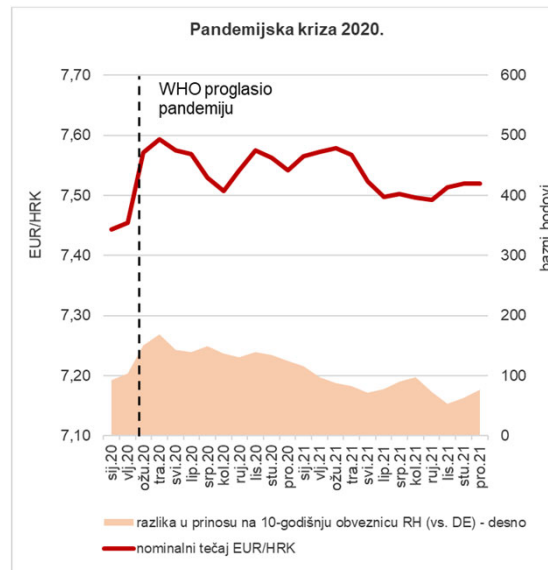
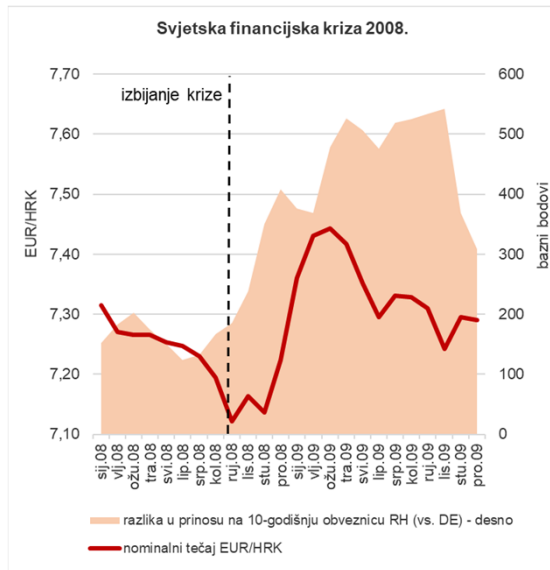
- Uvođenjem eura znatno su smanjeni rizici za financijsku stabilnost:

- uklonjen je **valutni rizik** za građane, poduzeća i državu
- uklonjen je **valutno inducirani kreditni rizik** za banke
- **rizik refinanciranja javnog duga** dodatno se snažno smanjio, što se ogleda i u višem kreditnom rejtingu
- kao dio Eurosustava HNB sada može lakše sanirati likvidnosne poremećaje
 - može djelovati kao LOLR u punom kapacitetu

Veća otpornost na krize i vanjske šokove očitovala se već tijekom postupka uvođenja eura

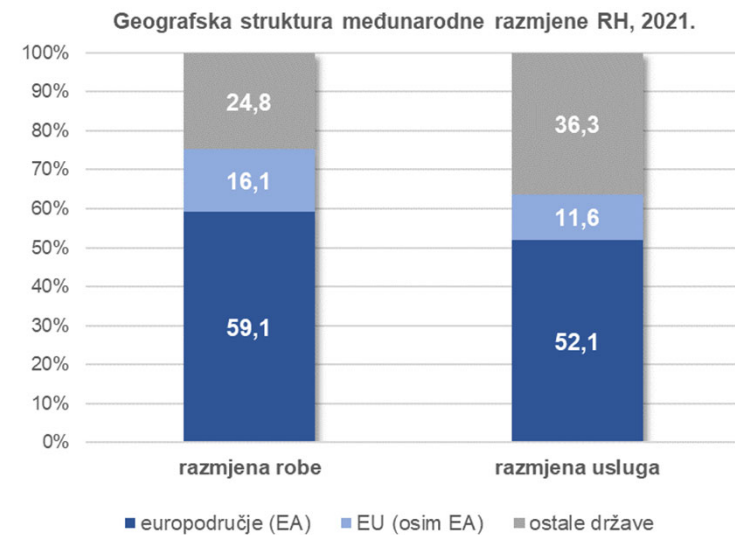
Pandemijsku krizu 2020. i tržišne poremećaje izazvane ruskom invazijom na Ukrajinu u veljači 2022. Hrvatska je lakše prebrodila zahvaljujući budućem članstvu u europodručju

Izvori: HNB; Eurostat

Naposljetku, uvođenje eura Hrvatskoj je donijelo veću konkurentnost

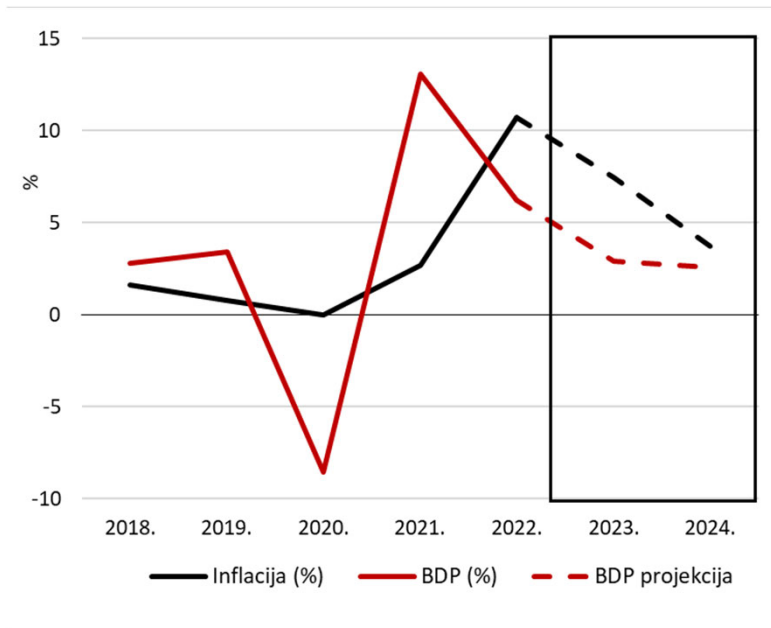
- **Robna razmjena** s članicama europodručja i ostalim europskim zemljama olakšana je jer više nema potrebe za konverzijom EUR/HRK
 - **58%** ukupne robne razmjene RH odnosi se na razmjenu s članicama europodručja
 - **64%** ukupne robne razmjene RH s državama izvan EU-a izvršava se u euru (*invoicing currency*)
- Konkurentski položaj **sektora turizma** dodatno je ojačan uvođenjem eura i ulaskom u Schengenski prostor
 - **65%** svih turističkih noćenja u RH ostvaruju gosti iz europodručja
- Ukupna godišnja ušteda za nefinancijski sektor na troškovima konverzije EUR/HRK procjenjuje se na **160 mil. eura** (1,2 mlrd. kuna)

Izvor: Eurostat

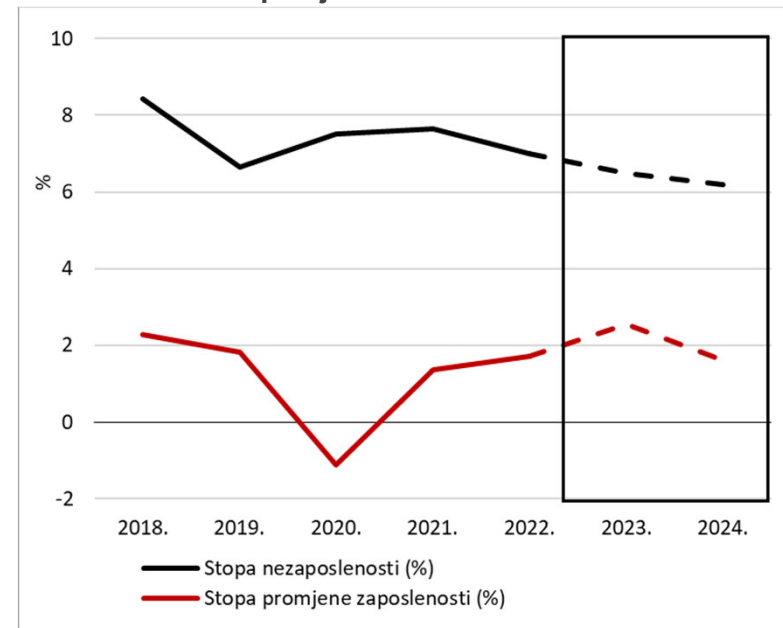
Očekivanja gospodarskog rasta u 2023. revidirana na gore (2,9 %) uz usporavanje inflacije unatoč daljnjem padu nezaposlenosti

Očekuje se rast BDP-a i usporavanje inflacije

Izvor: DZS, HNB (HNB-ova projekcija iz lipnja 2023.)

Zaposlenost nastavlja rasti dok nezaposlenost doseže povijesne minimume

Izvor: HZZ, HZMO

Hvala na pozornosti!